

สรุปประเด็นการหารือระหว่างนายกรัฐมนตรีกับผู้แทนภาคเอกชนไทย
ระหว่างการเยือนทาจิกิสถาน-ปากีสถานอย่างเป็นทางการ
เมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๖ ระหว่างเวลา ๑๖.๐๐ – ๑๗.๐๐ น.
ณ โรงแรม Islamabad Serena กรุงอิสลามาบัต ปากีสถาน

เมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๖ นายกรัฐมนตรีได้หารือกับผู้แทนภาคเอกชนไทย จำนวน ๒๔ ราย ที่ร่วมเดินทางเยือนปากีสถานอย่างเป็นทางการ ซึ่งประกอบด้วยนักธุรกิจจากสาขาพลังงาน/ พลังงานทดแทน อาหาร/ สินค้าเกษตร อัญมณีและเครื่องประดับ การท่องเที่ยวและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ โรงพยาบาล/ การแพทย์ ยานยนต์ และสาขาอื่น ๆ (เทรคคิง เฟอร์นิเจอร์/ ผลิตภัณฑ์ทดแทนไม้ การศึกษา และบรรจภัณฑ์) ตลอดจนผู้บริหารของหอการค้าแห่งประเทศไทย สมาคมธนาคารไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และคณะกรรมการร่วมภาคเอกชน ๓ สถาบัน โดยมีรองนายกรัฐมนตรี (นายปลอดประสพ สุรัสวดี) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ (นายยรรยง พวงราช) เอกอัครราชทูต ณ กรุงอิสลามาบัต และผู้แทนระดับสูงของหน่วยงานภาครัฐอีกหลายแห่งเข้าร่วมด้วย

ประเด็นสำคัญของการหารือฯ สรุปได้ดังนี้

๑. ปากีสถาน

๑.๑ ความสำคัญ/ โอกาสของธุรกิจไทย

- ในแง่การส่งออกและการลงทุน ปากีสถานเป็นตลาดใหญ่น่าสนใจ ในแง่การนำเข้า ปากีสถานเป็นแหล่งวัตถุดิบที่สำคัญของอุตสาหกรรมไทยหลายสาขา โดยเฉพาะอัญมณี ฝ้าย/ เส้นใย และสัตว์น้ำ/ ประมง (ประธานสภาหอการค้าไทย) (เฉพาะในประเด็นวัตถุดิบสินค้าประมง – ผู้บริหารบริษัทซีแวลู และ

บริษัทแปซิฟิกแปรรูปสัตว์น้ำ)

- หลายบริษัทของไทยได้เข้ามาทำธุรกิจกับปากีสถานแล้ว อาทิ ในกลุ่มชิ้นส่วน ยานยนต์ และสินค้าอุปโภค/ บริโภคทั่วไป ทั้งนี้ ตลาดปากีสถานยังเปิดกว้างอีกมาก โดยเฉพาะอัครราชทูตไทยประจำปากีสถานให้ข้อคิดเห็นว่า สาขาธุรกิจที่ปากีสถานกำลังมีความต้องการสูงคือ วัสดุก่อสร้าง/ โครงสร้างพื้นฐาน การรักษาพยาบาล/ สาธารณสุข และการศึกษา (ประธานสภาหอการค้าไทย)

- ไทยน่าจะมีส่วนแบ่งตลาดอาหารทะเลกระป๋องในปากีสถานกว่าร้อยละ ๕๐ ตลอดจนสามารถใช้ปากีสถานเป็นฐานการส่งออกต่อไปยังประเทศใกล้เคียง หากสามารถลดอากรนำเข้าได้ (ผู้บริหารบริษัทซีแวลู)

- ปากีสถานเป็นตลาดที่อุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ของไทย (อาทิ อะไหล่เบตเตอรี และยางรถยนต์) รวมถึงการซ่อมบำรุงและผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม สามารถเข้าไปดำเนินธุรกิจได้อีกมาก เนื่องจากยังมีอุตสาหกรรมยานยนต์ที่ยังไม่พัฒนามากนัก ยังใช้รถยนต์รุ่นเก่าและเทคโนโลยีไม่สูง ซึ่งสอดคล้องกับเทคโนโลยีที่บริษัทผลิตรถยนต์ของไทยสามารถผลิตเองได้ กอปรกับตลาดมีขนาดเล็กเกินกว่าที่บริษัทรถยนต์จากญี่ปุ่นจะไปลงทุนเอง (economy of scale) (ผู้บริหารบริษัทไทยซัมมิทโอโตพาร์ท และผู้บริหารบริษัทดีสโตน – ผลิตยางรถยนต์)

- ปากีสถานเป็นแหล่งที่ไทยสามารถถ่ายทอดความรู้/ เทคโนโลยี (และผลิตภัณฑ์) ด้านพลังงานน้ำให้ได้ (ผู้บริหารบริษัทสลาตันเอนเนอจี)

- ในฐานะประเทศกำลังพัฒนา ปากีสถานเป็นตลาดสำหรับเครื่องจักรที่ผลิตโดยไทย รวมถึงนักลงทุนไทยที่จะใช้เครื่องจักรของบริษัท ในการมาลงทุนในปากีสถาน (ผู้บริหารบริษัทพัฒนา - ผลิตเครื่องจักรแปรรูป)

๑.๒ อุปสรรคทางการค้า/ การลงทุน และข้อเสนอแนะของภาคเอกชน

- ปากีสถานมีโครงสร้างภาษีที่ทำให้ต้นทุนทำธุรกิจสูง อาทิ อากรสินค้านำเข้าร้อยละ ๓๐-๕๐ และภาษีมูลค่าเพิ่มร้อยละ ๑๗ ตลอดจนภาษีการศึกษาและภาษีช่วยเหลือน้ำท่วม ซึ่งรวมกันแล้วสูงถึงกว่าร้อยละ ๕๓ ของต้นทุนสินค้า (ประธานสภาหอการค้าไทย)

- ๓ ประเด็นหลักที่ควรเร่งเจรจา/ หาทางแก้ปัญหา คือ (๑) การทำ FTA ไทย-ปากีสถาน เพื่อลดอากรนำเข้า โดยอาจเริ่มเจรจา early harvest scheme ในสินค้าที่ไทยมีศักยภาพสูงในการแข่งขัน อาทิ อาหารที่บริโภคได้โดยตรง (direct-to-mouth) ซึ่งควรเจรจาให้มีอากรนำเข้าเหลือร้อยละ ๕ และขึ้นส่วน ยานยนต์ (๒) ประเด็นเกี่ยวกับการปกป้องเครื่องหมายการค้า (Trademark Protection) ซึ่งนักธุรกิจไทยบางรายกำลังประสบปัญหา และ (๓) การอำนวยความสะดวกด้านการเงินการธนาคาร เพื่อแก้ไขปัญหาการเก็บเงินค่าสินค้าไม่ได้ ซึ่งในประเด็นนี้ อาจให้ธนาคารเพื่อการนำเข้าส่งออกของไทย (EXIM) เข้ามาช่วยเหลือโดยการให้ credit insurance แก่ผู้ประกอบการ (ประธานสภาหอฯ)

อนึ่ง ในประเด็นเรื่องการทำ FTA/ เจรจาลดภาษีทางการค้า นั้น ผู้บริหารบริษัทไทย ชัมมิทโอโตพาร์ท บริษัทซีแวลู บริษัทมาลีสามพราน บริษัทดีเอสโตน และบริษัทพัฒนา ก่อวางสนับสนุน (เนื่องจากจะช่วยเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน โดยเฉพาะเมื่อต้องแข่งขันกับประเทศเจ้าตลาด/ ที่มี FTA กับปากีสถานแล้ว เช่น จีนและอินเดีย) ประเด็นที่ตราสินค้า “น้ำผลไม้มาลี” ถูกอดีตคู่ค้าในปากีสถานนำไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต ซึ่งยังเป็นคดีความกันอยู่นอกจากนี้ ยังมีประเด็น อากรนำเข้าที่สูงถึงร้อยละ ๓๐-๔๐ เป็นปัจจัยที่กระทบความสามารถในการแข่งขันของบริษัทฯ โดยเฉพาะหลังจากที่ Nestle และบริษัทผู้ผลิตนมสดรายใหญ่ของปากีสถานได้เปิดโรงงานผลิตน้ำผลไม้เพื่อทำตลาดในปากีสถาน (ผู้บริหารบริษัทมาลีสามพราน)

- สิทธิประโยชน์การส่งเสริมการลงทุนของปากีสถาน โดยเฉพาะในด้านภาษี ไม่ดึงดูดนักลงทุนต่างประเทศมากนัก โดยเฉพาะในกรณีที่สิทธิประโยชน์เทียบเท่ากับประเทศเพื่อนบ้านของปากีสถาน (อินเดีย - ซึ่งมีตลาดใหญ่กว่า) (ผู้บริหารบริษัทไทยชัมมิทโอโตพาร์ท)

- ประสบปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพของวัตถุดิบในอุตสาหกรรมประมง (ปลาทุทังแดง) ที่นำเข้าจากปากีสถาน (ผู้บริหารบริษัทแปซิฟิกแปรรูปสัตว์น้ำ)

- พร้อมให้ทุนการศึกษา ณ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ในระดับปริญญาตรีและโท ๕ ทุนต่อปี เป็นเวลา ๒ ปีติดต่อกัน สำหรับข้าราชการปากีสถาน (อธิการบดีมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย)

๑.๓ บัญชานายกรัฐมนตรี/แนวทางการดำเนินการต่อไป

- Joint Trade Committee (JTC - ระหว่างรัฐต่อรัฐ) และ Joint Business Council (JBC - ระหว่างภาคเอกชนของทั้งสองประเทศ) ที่จะจัดตั้งขึ้น (ภายหลังการลงนามในวันที่ ๒๐ ส.ค. ๕๖) จะเป็นกลไกสำคัญที่จะช่วยผลักดันการค้าการลงทุนระหว่างสองประเทศ รวมถึงการทำให้เป้าหมายเพิ่มยอดการค้าสองทางเป็นสองเท่าภายใน ๕ ปีบรรลุผล (ประธานสภาหอการค้าฯ)

- ภาคธุรกิจของไทยจะจัดตั้งสภาธุรกิจไทย-ปากีสถาน ให้สอดคล้องกับการที่ปากีสถานได้ตั้งสภาธุรกิจปากีสถาน-ไทยแล้ว นอกจากนี้ ในอนาคตอันใกล้นี้ ก็จักเชิญผู้แทนหน่วยงานส่งเสริมการลงทุนของปากีสถานไปเยือนไทยด้วย (ประธานสภาหอฯ)

- ในเรื่อง FTA ไทย-ปากีสถาน ภาครัฐควรต้องจัดลำดับความสำคัญของประเทศที่ไทยจะทำ FTA ตลอดจนสาขาของสินค้าที่จะผลักดันด้วย ในเรื่องการให้ธนาคาร EXIM ให้บริการ credit insurance นั้น อาจต้องเสนอเรื่องให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาให้นโยบาย EXIM ในการสนับสนุนตลาดใหม่ ๆ นอกเหนือจากประเทศเพื่อนบ้านของไทย (CLMV) ที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติแล้วก่อนหน้านี้ ขณะที่ในเรื่องการปกป้องเครื่องหมายการค้า/ทรัพย์สินทางปัญญา นั้น อาจต้องพิจารณาหยิบยกขึ้นหารือกับฝ่ายปากีสถาน (อธิบดีกรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ)

- ขอให้กระทรวงการต่างประเทศสรุปประเด็นต่าง ๆ ข้างต้นที่ประสงค์จะให้ นายกรัฐมนตรีหยิบยกขึ้นหารือกับนายกรัฐมนตรีปากีสถาน ซึ่งโดยที่ในการเยือนครั้งนี้ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ (นายยรรยง พวงราช) ได้เดินทางมาด้วย ก็ควรพิจารณาด้วยว่า ประเด็นใดจะให้หยิบยกในระดับนายกรัฐมนตรี และประเด็นใดจะให้หยิบยกในระดับรัฐมนตรี ในส่วนของ FTA กับปากีสถาน นั้น ฝ่ายไทยเองก็ควรกลับมาพิจารณากันอย่างจริงจังว่า จะดำเนินการต่อไปอย่างไร ขณะที่ในเรื่อง EXIM นั้น รับจะนำกลับไปพิจารณา รวมถึงการหารือกับภาคเอกชนอีกครั้งหนึ่งว่า จะจัดลำดับความสำคัญของประเทศต่าง ๆ อย่างไร (นายกรัฐมนตรี)

(หมายเหตุ ภายหลังจากการหารือฯ (๑) อธิบดีกรมเศรษฐกิจฯ ได้จัดทำประเด็นสนทนา เสนอให้นายกรัฐมนตรีหยิบยกขึ้นหารือกับนายกรัฐมนตรีปากีสถาน ซึ่งประกอบด้วย ๓ ประเด็นหลัก ได้แก่ การลดภาษี การจัดทำข้อตกลงเขตการค้าเสรี และการปกป้องทรัพย์สินทางปัญญา) (๒) รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ได้เป็นประธานร่วมในการประชุม Joint Trade Committee ครั้งที่ ๑ กับฝ่ายปากีสถาน ในวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖ และ (๓) ผู้แทนภาคเอกชนไทย นำโดยคณะกรรมการร่วมภาคเอกชน ๓ สถาบัน ได้ประชุมร่วมกับผู้แทนสภาหอการค้าและอุตสาหกรรมปากีสถาน (Federation of Pakistan Chambers of Commerce & Industry) ในวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖ เพื่อหารือเกี่ยวกับการจัดตั้งและแผนงานของ JBC)

- ในเรื่องอาหารฮาลาล นั้น แม้ไม่มีผู้ใดกล่าวถึง แต่ถือว่าไทยมีศักยภาพในสาขานี้ และควรได้รับการผลักดัน รวมถึงการแก้ไขปัญหาการขายผ่านมาเลเซีย (นำอาหารฮาลาลของไทยไปติดตราฮาลาลของมาเลเซีย) ในการนี้ ขอมอบหมายให้กระทรวงพาณิชย์ไปศึกษาการทำตลาดอาหารฮาลาลของไทยในภาพรวม (นายกรัฐมนตรี)

- ขอเชิญผู้แทนภาคธุรกิจเดินทางไปศึกษาลู่ทางการทำธุรกิจในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย ซึ่งมีศักยภาพในหลายสาขา ขณะเดียวกัน ก็ขอรับโอกาสให้ตัวแทนธุรกิจที่มีศักยภาพของจังหวัดชายแดนภาคใต้ร่วมการเยือนต่างประเทศกับนายกรัฐมนตรีบ้าง (ผู้อำนวยการ ศอ.บต.)

๒. ทาจิกิสถาน (หมายเหตุ การหารือฯ มีขึ้นหลังจากเสร็จสิ้นการเยือนทาจิกิสถาน)

๒.๑ ความสำคัญ/โอกาสของธุรกิจไทย

- ทาจิกิสถานแสดงความสนใจให้ไทยไปลงทุนในด้านพลังงานน้ำ (ซึ่งทาจิกิสถานมีกำลังการผลิตถึงร้อยละ ๕๐ ของภูมิภาค) อย่างไรก็ดี มีประเด็นที่ต้องพิจารณาเกี่ยวกับแหล่งรับซื้อพลังงานที่จะผลิตขึ้นได้ (อธิบดีกรมเศรษฐกิจฯ)

- ความร่วมมือด้านน้ำกับทาจิกิสถาน มีบริบทที่กว้างกว่าด้านพลังงาน โดยยังมีแง่มุมอื่น ๆ ที่หลากหลายเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย อาทิ การลดความเหลื่อมล้ำ และประเด็นด้านเด็กและสตรี ซึ่งประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้ถือเป็นโอกาสของธุรกิจไทยในการเสริมสร้างความร่วมมือด้านการบริหารจัดการน้ำกับทาจิกิสถาน รวมถึงประเทศอื่น ๆ (นายกรัฐมนตรี)

- การสร้างความปลอดภัยและความยั่งยืนของแหล่งน้ำ และประเด็นเกี่ยวกับความสะอาดของน้ำ ถือเป็นประเด็นระดับโลก (global issue) ที่ไทยสามารถร่วมมือกับทาจิกิสถาน และประเทศอื่น ๆ ได้ ผ่านการขยายผลิตภัณฑ์ที่ไทยมีศักยภาพ อาทิ เครื่องสูบน้ำ เครื่องกรองน้ำ รถขนน้ำ เครื่องชุดเจาะน้ำบาดาล กระดาษกรองน้ำ ฯลฯ (นายปลอดประสพ สุรัสวดี รองนายกรัฐมนตรี)

- การเปิดเที่ยวบินตรงระหว่างทาจิกิสถานกับไทยน่าจะช่วยในเรื่องการขนส่งสินค้า/ trade route (นายกรัฐมนตรี)

๒.๒ อุปสรรคทางการค้า/การลงทุน และข้อเสนอแนะของภาคเอกชน

- โดยที่เป็นประเทศที่ไม่มีทางออกทะเล การขยายสู่ทางการค้ากับทาจิกิสถานจึงจำเป็นต้องหา “เส้นทางการค้า” (trade route) ก่อน (ปัจจุบัน ขนส่งผ่านอิหร่าน/อัฟกานิสถาน/คาซัคสถาน/ นครดูไบ) ตลอดจนการให้ลูกค้าท้องถิ่นในการทำตลาด ดังเช่นในกรณีของบริษัท Double A ขณะเดียวกัน ประเด็นด้านการเงินการธนาคาร (การโอนเงินค่าสินค้า) ก็เป็นหนึ่งในประเด็นที่ต้องได้รับการพัฒนา (ประธานสภาหอฯ)

๒.๓ บัญชานายกรัฐมนตรี/ แนวทางการดำเนินการต่อไป

- รับจะนำเรื่องการหาเส้นทางเชื่อมโยง/ เส้นทางโลจิสติกส์ ระหว่างไทยกับทาจิกิสถาน (รวมถึงประเทศอื่น ๆ ในเอเชีย) ไปหารือกันต่อในกรอบการประชุม Asia Cooperation Dialogue (ACD) (นายกรัฐมนตรี)

- โดยคำนึงถึงการเป็นประเทศที่ไม่มีทางออกทะเลและมีตลาดไม่ใหญ่นัก (ไม่มี economy of scale) ซึ่งทำให้การค้าขายกับต่างประเทศต้องผ่านประเทศที่สามและบริษัทเทรอดั้ง ในการนี้ ขอมอบหมายให้กระทรวงการต่างประเทศและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไปหารือกับคณะกรรมการร่วมภาคเอกชน ๓ สถาบัน เพื่อเชิญให้บริษัทเทรอดั้งที่มีความเชี่ยวชาญ/ ความสนใจในการทำธุรกิจกับตลาดใหม่ ๆ เข้าร่วมคณะฯ ในโอกาสต่อไปในการเยือนประเทศอื่น ๆ ที่มีลักษณะนี้ (นายกรัฐมนตรี)

- ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องศึกษาสู่ทางการใช้ความร่วมมือเรื่องการบริหารจัดการน้ำ กับประเทศต่าง ๆ (ซึ่งเป็นประเด็นที่หลายประเทศ รวมถึงสหประชาชาติกำลังให้ความสำคัญ) เพื่อเสริมสร้าง/ ขยายการค้ากับประเทศนั้น ๆ ในผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับการสร้างความปลอดภัย ความยั่งยืนและความสะอาดของแหล่งน้ำ (นายกรัฐมนตรี)

ศูนย์ธุรกิจสัมพันธ์ กองสนเทศเศรษฐกิจ

กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

กระทรวงการต่างประเทศ

สิงหาคม ๒๕๕๖